

6. Mål för naturskydd

Sverige har många mål och åtaganden med syfte att skydda biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Här följer några av dem.

De globala målen och Agenda 2030

www.globalamalen.se

2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål. Världens länder har i och med det åtagit sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. De 17 målen fokuserar på vitt skilda områden som utbildning, hållbar konsumtion och att utrota fattigdom. Mål 15 handlar om att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning samt hejda markförstörelsen och förlusten av biologisk mångfald.

Konventionen om biologisk mångfald

www.cbd.int

1993 skrev Sverige under "The Convention on Biological Diversity" (CBD). Målen för arbetet inom konventionen är att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden. Inom ramen för konventionen antog världens länder år 2010 en strategisk plan med 20 delmål fram till år 2020 (de så kallade Aichimålen). Planen innehåller vision, målsättningar och arbetsprogram för att rädda den biologiska mångfalden och därigenom säkra fungerande ekosystem. Målen i planen ska nås genom att varje land sätter egna mål, anpassade efter nationella förutsättningar. Enligt Aichi-målen ska minst 17 procent av alla land- och sötvattensområden och minst 10 procent av kust- och havsområden vara bevarade senast 2020. (Idag är cirka 13 procent av Sveriges landområden och cirka fem procent av våra havsområden skyddade.) FN-mötet 2010 har också lett fram till

en strategi där EU åtar sig att senast 2020 hejda förlusten av biologisk mångfald och försämringen av ekosystemtjänster i EU. De sex målen i EU:s strategi för biologisk mångfald är:

- Bevara och återställa ekosystem och ekosystemtjänster
- Genomföra EU:s fågel- och art-habitat direktiv fullt ut
- Öka jord- och skogsbrukets bidrag till bevarande och förbättring av den biologiska mångfalden
- Säkerställa hållbar användning av fiskeresurserna
- Bekämpa invasiva arter
- Bidra till att motverka förlusten av biologisk mångfald på global nivå

Miljökvalitetsmålen

www.miljomal.se

Mycket av arbetet med konventionen om biologisk mångfald sker inom ramen för Sveriges miljökvalitetsmål. Riksdagen har antagit 16 mål för miljökvaliteten i Sverige. Det övergripande målet är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Miljökvalitetsmålen innebär bland annat ett utökat skydd av skog, mark och vatten. Att skydda naturen bidrar till att nå flera av målen, såsom Levande skogar, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, Storlagen fjällmiljö, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftslivsmålen

www.naturvardsverket.se

2012 antog regeringen tio friluftslivsmål som handlar om att med allemansrätten som

grund stödjade människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv. Ett av delmålen handlar om att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utevistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation. Ytterligare ett mål handlar om att skapa förutsättningar för ett rikt friluftsliv i skolan.

Vad krävs för att målen ska nås?

Myndigheter, kommuner, markägare, företag och ideella organisationer arbetar på många olika sätt för att Sverige ska klara internationella och nationella åtaganden. Men utvärderingar från Naturvårdsverket visar att majoriteten av de miljö kvalitetsmål som satts upp inte kan nås till år 2020 med de beslutade styrmedel som finns. Fler land- och vattenområden behöver ett långsiktigt formellt skydd och en ökad hänsyn behöver tas vid olika former av exploatering. Myndigheter, kommuner, markägare, företag, forskare och ideella organisationer behöver samarbeta mer för att målen ska uppnås. Samtidigt behöver olika aktörers ansvar och roller tydliggöras. Kommuner har ett stort ansvar genom att de har en nyckelroll i den fysiska planeringen (om hur marken ska användas). Det handlar om att planera – aktivt och förebyggande – så att olika miljö kvalitetsmål uppnås. För att allt detta ska bli verklighet krävs också att anslagen i statsbudgeten för miljö- och naturvård och biologisk mångfald ökar och

att lagstiftningen tydliggörs.

De framtida möjligheterna till restaurering och återskapande av naturmiljöer är begränsade. Jämfört med att bevara befintlig natur blir kostnaderna väsentligt mycket högre. Det är bråttom att öka insatserna och samhällets förmåga till att skydda naturen i ett förändrat klimat – både för nutida och framtida generationer.

Det finns ett stort stöd för skyddad natur. Undersökningar från flera år i rad på uppdrag av flera myndigheter visar att 8 av 10 svenskar anser att det är viktigt att skydda natur.

Vad kan jag som enskild person göra?

- Lär dig mer om värdet av att skydda natur och berätta för andra, till exempel i en insändare i tidningen.
- Kontakta dina lokala politiker, länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen och fråga hur de arbetar för att skydda naturen.
- Skriv ett medborgarförslag om att skydda ett specifikt område.
- Ordna en vandring i naturen för allmänhet eller politiker.
- Sök efter arter i närområdet och rapportera till Artportalen, www.artportalen.se.
- Ge stöd till eller engagera dig i en organisation som arbetar för att skydda natur.

Läs mer på www.naturvardsverket.se